

Suokra-wälikirja.

Omistajaksi Hautolan kartanoon Luopajaristen
 pitäjän Hautolan kylässä kuuluvaan Tasanen eli
Pirttimäki N:o 1 torppaan ctan täten ajuttanki Jooseppi Jose-
fin pojan seuraavilla ehdoilla:

- 1.o) Suokra-aja on 10 vuotta, alkaen Maalis kuun 14 päivästä vuonna 1903, jolloin vuokramies saa ottaa tilan haltunsa. Vuokravuosi luetaan jamaasta päivästä.
 2.o) Torppa annetaan vuokralle rakennuksineen, tiluksineen niin kunnossa, kuin se toimitettavassa tilustatfelunsaessa harvotaan olewan.
 3.o) Yllä olevasta torpasta suorittaa torppari vuosittain kartanoon veroa:

a) rahassa: kolme'sataa kolmekymmentä (230) markkaa.
 b) luonnossa: woiita, lanvoja, marjoja y. m., kaikki werotuspaaleet täysimutoista ja moitteetonta tawarana, kuten alla seura: yksi kito (1) villoja, yksi (1) pirttimäki,
kolme, kunnista litraa puittoja, yksi litra man
sikaito, kolme (3) syltä malkeja.

Kaikki yllä mainitut pitää olla täysin suoritettut ennen Tuomaan päivästä.

c) päivätyissä omassa ruu'asjaan: 1.o) matkapäiviä. Jos matkoilla ~~hevospäivää ja~~
~~miehepäivää ympäri vuoden.~~ Hevospäivien ajemasta otetaan jalkapäiviä, jolloin 2 hevos-
 päivästä on tehtävä 3 jalkapäivää, silloin, jos torpparin hevonen joskus on niin woinaton ja huono, että
 katjotaa sen, ei woiwan olla parissa toisten torpparien eli talon hevosien kanssa. 2.o) matkapäiviä. Vuoden
 kulussa matkoja: pitkää lyhykyttä matkaa tahi päivää.
 Jos matkoja ei ole tehtävänä, on matkapäivät suoritettawat hevosryhdyssä niinkuin muuttu weropäivät, ja on
 niitä tehtävä milloin talosta määrätään. 3.o) apupäiviä. Suuvelta 30 apupäivää hevosella ja 60
 apupäivää jalkajin, joita jalkapäiviä työn laadun mukaan täysiwomainen naimenkin woi suorittaa. Milloin
 tarwe waatii olkoon isännällä oikens kutsua useampiofin apupäiväläisiä yllämainituista torpasta. Apupäiviä
 tehdään riihelläkin y. m. työssä Porttimpohjan maantielle tehtö
vä kunnis (6) pöytäpäivä vuodessa.

4.o) Työpäivän pituus on lokakuun 1 päivästä Huhtikuun
1 päivään noin kello 6ta aamulla, nansaan ai-
kaan illalle ja jällelle olevana vuoden aikana kello 5ta - 8 illalle
 lukuunottamatta ruokalomat, joita on kartanon hallinnon määräyksen mukaan yksi tunti loka kuun ja
Huhtik kuun välisenä aikana, mutta kaikki jällelle olevan vuoden aikana, kestäen suurusloma 1
 tunnin sekä päivätyllä loma 1 tunnin ajan.

H u o m! Kaikista ylläolewista päivätyistä olkoon huomautettu, että ne ylösnomisen uhalla ilman
 laillista muuttopäivää, ovat kiertelemisittä ja rehelliesti täytettävä, ja olkoon niiden suhteen vielä huomai-
 tettu, että torpparin pitää aina heti totella käskyä työhön, eikä ilman ilmoitettua estettä pois jäädä. Ilmoitta-
 mattomasta pois jäämisestä jafoitetaan torpparia 1 päivätydellä jota kerralta. Vielä pitää torpparin lähettää
 työhön sellaista wäkeä ja hevosia, joilla on woinaa ja halua päivätyditten täyttämiseen, etteiwät ole häiriöksi ja
 esteeksi muille työsä. Jos torpparin hevosia tarwitaan pariin kartanon eli muiden torpparien hevosien kanssa
 mihin ajoon tahansa, niin sitä ei saa kieltää. Jos torppari laittaa uppiuslaisen eli muuten keloittoman päi-
 wätyöläisen, jota isäntä ei woi täydellä hyväksyä, lähetetään se takaisin ja on torpparin itse tultawa työhön eli
 hankittawa toinen päivätyöläinen. Töissä pitää torpparilla itsellään oleman kaikki työ- ja ajokalat ja pitää ne
 ehdoittomasti oleman sellaisia, kuin kartanonkin kalut eli muuten isännän hyväksymät. Jos päivätyistä anne-

maan todistuslappuja, ovat ne aina niitä jaettavissa perittävät, ja jos ei niin tehtäisi, on päämäärä menettetty täysin. Jos jano työhön tulemisesta tuodaan torppaan käsillä, että se fieltä miehdään toiseen läheisempään torppaan, on se fieltä aina täytettävä ja sen laiminlyönnistä saattaa torppari joutua yhden päämäärän jota kerralta. Itäntien ajettamia työjohtajia ja etumiehiä, ovat ne fieltä tahansa, on aina ja joka paikasta ehdottomasti toteutava, josta erittäin varoitetaan.

5.o). Pitää täydellisessä kunnossa, paitsi kaikkien ovien piirienä ympäröivät aidat ja omilla mailaan olevia oja

Vitauk- ja ojitusvelvollisuuksien täyttämistä on katkelmuslautakunnan päätöstä ja arvioimista täysin seurattava. 6.o). Ilmötet ja palovakuutusmaksot. Torppari vastaa kaikista torpasta ja torpan väestä meneviistä maksuista ja ulosteista, oivapka ne minkä nimellisiä tahansa, näiden joukosta myös palovakuutusmaksuista. Palovakuutuksesta pitää itäntä huolen, ja kustakin rakennuksesta määrätään erittäin puuaineen ja erittäin muiden aineiden ja työn arvo. Jos joku rakennus torpasta palaa, noetta itäntä palovakuutussumman ja pidättää siitä itselleen puuaineen ojan ja loppu jää torpparille, joka on edesvastauksessa uuden rakennuksen laittamisesta tähteen kuntoon palaneen sijaan. Jos uusi rakennus tarvitaan entistä suurempi, olkoon torppari velvollinen senmoisten rakentamaan, olipa entinen palanut tai vanhuudesta rappeutunut, mutta katkelmusmiehen arvioon mukaan saapi hän silloin itäntä korvausta suuremmista kustannuksistaan. Muuten pideltään torppari ja hänen väkensä tulta erittäin varomasti. Ja kielletään torpparia ja hänen väkensä Toukokuun 15 päivän ja Syyskuun 15 päivän välisellä ajalla 20 markan sakon uhalla ja wahingonkorvaamisen velvollisuudella, talonitännän eli työjohtajan luvatta itäntä ulkona kedolla, metsässä eli niittymaalla. Torppari ei myöskään saa riisitöissä, heinäladoissa eli muissa ulkoisissa polttaa tupakkaa, ei kotona eikä torpanosissa. Jos torppari ja hänen väkensä rikko tätä vastaan, olkoon joka erältä wifapää *viiden* markan sakkomaksuun, joka menee torpparin apufasjaan; sitä paitsi on torppari velvoitettu suorittamaan lailiien sakon ja korvaamaan tapahtuneen wahingon. Torpparin velvollisuus on myös ottaa osaa kuumuuskorvausten kassan ja kotavan majoitukseen, milloin jellaisa talon tehtäväksi määrätään. Jos kulowalkea jattui talon eli lähimpään naapurien metsään, on torpasta fieltä oltava yhden miehen koko palon ajan saamatta siitä mitään pöytätyötä hywäkseen.

7.o). Wiljelys- ja rakennusvelvollisuuksia. Bestojen ja niittyjen wiljelystyössä on ehdottomasti noudatettava koteneen agronomin kautta wast'edes ehkä toimitettavaa wiljelystuunnitelmaa. Niittuwiljelystyökset ovat pidettävät huwosissa kunnossa ja itäntä määrätysten mukaan pitää torpparin wuofittain ottaman wanhempokenttiä ylös parempaan wiljelystyöseen. Samaten pitätään torppari kaikki rakennukset torpastaan täydesä kunnossa ja jos tarve waatii rakentatou uusia rappeutuneiden sijaan. Rakennuksiin nähden tulee wuoframiehen talon metsästä ojutuksen mukaan saatawilla puu- ynnä muilla rakennusaineilla alempana määrättyillä ajoilla tehdä seuraawat korjaukset, joihin nähden wuotuinen wuoframaksi on siten määrätty, että wuoframies tulisi mainittuista korjauksista korwatuksi: *Uusiin rakennus kokemallava*

Jokaiseen lämmitettävään huoneeseen wiiwymättä laittamaan itäntä, sekä wuoraamaan jokaisen täydesä asunuskunnossa olewan asuinrakennuksen ja pitämään muuten seinät, permannot, wälikatot, alkunat ja ovet täysin tiivoinä ja kunnossa sekä muurit ehjinä. Kaikkiin torpan rakennuksiin wiiwymättä hankittamaan nurkka- laudat. Aikoiden kunnossapitoa warten pitää itäntä eli se, jonka hän sijaansa ajettaa, kahden wieraan miehen kanssa, joiesta torpparit walitsevat toisen, torpeista katkelmuksia jota kolmas wuosi eli useimmiten, jos tarve niin waatii. Näissä katkelmuksissa merkitään toimituskirjaan huoneiden ja tilusten tila, onko ennen annettuja tähtyksiä täytetty ja mitä puutteita löytyy huoneissa, wiljelystyössä, aidoissa ja ojissa, sekä miten ne ovat korjattavat. Muutaku itäntä ja torpparin wälisiä sopimuksia merkitään toimituskirjaan. Torpparin tullessa tilalle

...menetetty
...lähtömpään
...määrään jota
...sifassa ehdot-

omilla mail-

...seurattavana.
...estä mene-
...kautuudmat-
...sen ja erit-
...uudumman
...afennuksen
...u torppari
...uomiesten
...föön torp-
...fokuum 15
...luollisuus-
...a. Torp-
...itä kartan-
...s maran
...isen jaton
...pityksen
...on eli lä-
...in päinän-

...ti mouda-
...fjet ovat
...anhempia
...kunnosta
...jen talon
...lla tehdä
...i maini-

...tänneissä
...ja ovat
...nurffa-
...miehen
...s tarve
...nnettynä
...forjat-
...n tilalle

ja hänen sitä lähteesään toimituksia katelmuksessa sekä muulloinkin toimitukset toimituskirjan allekirjoituksellaan. Tällaisia katelmuksia toimituskirjan merkittävää ja vierosten miesten vahvistamia puut-

8.o). Katelmuksiin, aikatijoihin ja muuttu kottarpeihin tarvittavia mäntä- ja kuusi-puita ei saa ottaa muita kuin itsensä eli hänen määräämää henkilöä merkittäviä, jos sitä määrystä vastaan rittaa, maksatonta puut-

Torpparin on haettava vuodesa juurella talven warkki lehdettä vähintään 50 kuormaa omilta tilu-

9.o). Torppari saapi omaksi tarpeeseen hakata hakkoja ja riisipuita 30 kuutio metriä maassa ol-

10.o). Soiden ja kasvien polttaminen ilman lupaa on torpparilta kielletty; kuten myös metsästyö ja

11.o). Sarjaansa saa torppari pitää yhteisellä sitä warten eroitetulla laitumella, mutta jos se talon eli

12.o). Kukaan kuulumattomia henkilöitä ei torppari saa luomaan suosta eikä kirjoissaan pitää.

13.o). Kartanon alle kuuluvasta väestöstä ei torppari saa palkata itselleen, ei taloon apunaikäiseksi

14.o). Torpparien yhteisestä apurajasta annetaan apua hakkojen ja muiden wahinkojen helpoittamiseksi

15.o). Allamainituista hivistä voi kartanonomistaja heti ilman laillista muuttopäivää eroittaa torppasta sen vuokraajan, jota on pitänyt laillista edesvästauksena, velvollinen palstittamaan kaikki tämän kautta irtistyneet vahingot, jonka ohessa torppari menettää kaiken oikeutensa apurajiaan, vuoden laskuun ja mahdollisesti lähtymään elainten ruokaan. 1.o) Kun torppari vapaaehtoisesti on rikkonut tämän vuokratavallisuuden sääntöjä ja ehtoja vastaan. 2.o) Kun torppari harjoittaa juoppoutta, haureutta tai muuta hieiotä suvaitta ja järjestystä vastaan jotivaa elämää, salakapaloitsemista, nukkatasien pitämistä eli muuta jellaista. 3.o) Jos torppari tuomitaan yleisen lain rikkomisesta tai joutuu kiinni petoksesta, metsäomarkaudesta tahi kättee pahomaineisia ihmisiä. 4.o) Jos torppari käyttäytyy sopimattomasti ijäntäänjälä tahi hänen ojettamia käsikirjoitään kohtaan tahi joutaa väkivallalla juomilla ijäntään ajettamat etumiehet ja töiden johtajat toimiiinsa selvottomiksi ja tykenemättömiksi.

16.o). Jos vuokraaja kuolee ennen vuokra-ajan loppua, ilmoittakoot perilliset heti ijäntälle, tahtovatto he torppaa edelleen pitää ja kuka heistä eli heidän puolestaan vastaan vuokratavallisuuden täyttämistä. Jos ijäntä asian hovähän, nauttiivat perilliset vuokraoikeutta ajan loppuun, mutta jos eivät voi tahi tahdo sitä käyttää, jättäköt torpan laillista muuttooikina nautittuun.

17.o). Kun vuokraaja lähtee tilalta vuokra-ajan lopussa tai omasta tahi kartanon puolesta irtistytynä, jolloin irtistämiseen pitää tapahtua Tuomaanpäivänä tai sitä ennen, jeta pois muutto Maaliskuun 14 p. ensä vuonna, jättäköt saman mercon suvitouolle ja sejanoiksi valmistettua maata, kuin viimeisinä muuttamisen edellisinä vuosina on tilalla ollut. Niinikään olkoot kaikki tarpeelliset ja tavalliset talvajat tehdyt. Pihalanta pois ajettu ja sijalle mutta rutaa 100 kuormaa ajettu jeta riipipuita 12 kuutiometriä ja halkoja 8 kuutiometriä hakattuna.

18.o). Muutoin on noudatettava laki maanvuokrausta maalla kesäkuun 19 päivästä 1902.

Tätä vuokratavallisuutta on yhtäpitävä kappale laadittu molemmille asianosaiselle; mikä kaikki täten vahvistetaan.

Luopijainen Pantola Joulu kuun 17 päivänä 1904.

K. K. Pätälä

Tähän vuokrasopimukseen tyydyn ja sitoudun sitä tarkoin noudattamaan. Paikka ja aika kuin yllä.

Jaakko Takanen
(Vuokraaja)

Todistavat:

Antti Linn

Kansta Linn

K